

Ny rapport visar Effekten av marknära ozon underskattad i Norden

Ozonforskningen har fått en allt större roll i det internationella luftvårdsarbetet under 1990-talet. Begreppet kritisk nivå utnyttjas som redskap vid förhandlingar - ett begrepp som kunnat definieras genom flera års studier av marknära ozons effekter på växter.

I december 1999 undertecknades Göteborgsprotokollet för gränsöverskridande luftföreningar.

En av de drivande frågorna var marknära ozons effekt på växter och på människors hälsa. Ozonforskargruppen på IVL och Botaniska institutionen på Göteborgs universitet har länge studerat ozonets effekter, på växter och har tagit fram samband mellan olika doser och deras effekter.

KRITISKA NIVÅER

Detta har varit ett viktigt bidrag i det arbete som gjort att man kan fastställa så kallade kritiska nivåer för ozon i Europa - koncentrationer över vilka skador uppstår

NY RAPPORT

Håkan Pleijel på IVL jobbar med ozoneffekter och har tillsammans med ozongruppen skrivit en rapport som Naturvårdsverket nyligen givit ut om ozonets effekter på växter.

Ozonforskning pågår idag på flera håll i Europa och uppfattningen om ozonproblemens dignitet skiljer sig mellan olika länder.

Till skillnad från norra Europa har man i Sydeuropa mindre försurningskänsliga marker och ofta avse-

Preliminära resultat från modellering av ozonets effekter i Europa visar ändå att man har överskattat effekterna av ozon i södra Europa och underskattat dess effekter i Norden.

vårt högre ozonhalter. Balansen mellan olika miljöproblem blir då annorlunda än här säger, Håkan Pleijel.

ÄNDRAD BEDÖMNING
Preliminära resultat från modellering av ozonets effekter i Europa visar ändå att man har överskattat effekterna av ozon i södra Europa och underskattat dess effekter i Norden.

Utvecklingen går mot att beakta upptaget av ozon i växter snarare än halter i luften runt växten. Klimatbetingelserna i Sverige är gynnsamma för upptag av ozon.

Långa sommardagar och ett relativt fuktigt klimat gör att växternas klyvöppningar är öppna längre och kan ta upp mer ozon.

En viss halt kan där-

för medföra till stora effekter i Sverige jämfört med ett område med torrare klimat och kortare dagar längre söderut i Europa, säger Håkan Pleijel.

MINSKAD SKÖRD

Det finns idag ett starkt vetenskapligt underlag som visar att produktionen av jordbruksgrödor slom vete och, böna minskar på grund av dagens ozonbelastning. Vad det gäller effekter på skog finns det belägg för att ozonet skadar skogs-träd. Södra Sveriges skogsproduktion kan minska med upp till 10 procent som en följd av förhöjda halter ozon..

Bedömningarna rör skog är ganska osäkra på grund av det långa tidsperspektivet som gäller för träd.

HÄLSOEFFEKTER

Parallellt med studier på växter ökar också intresset för hur människors hälsa påverkas av förhöjda ozonhalter. Institutet för miljömedicin har till exempel gått ut med riktlinjer för gränsvärden av ozon. Samtidigt pågår andra studier av hälsoeffekter för svenska förhållanden men resultaten där är ännu inte klara.

Rapporten "Marknära ozon - ett hot mot växterna" (Rapport 4969) kan beställas från Naturvårdsverket.

3,5 miljoner till hållbar utveckling i glesbygdskommuner

Regeringen har beslutat att särskilt satsa 3,5 miljoner kronor på hållbar utveckling i glesbygdskommuner.

Bidragen ska fördelas av myndigheten Swecol, Centrum för kunskap om ekologisk hållbarhet, till glesbygdskommuner som ännu inte fått stöd från regeringen i de sk lokalinvesteringsprogrammen..

Sammanlagt är det 25 glesbygdskommuner som berörs av bi-

draget.

Förutom, ekonomiskt stöd ges stöd i form av kunskapsöverföring.

Anledningen till beslutet är att regeringen ser det som angeläget att hela Sverige deltar i den ekologiska omställningen. Syftet med bidraget är att uppmuntra och stödja de kommuner som hittills inte har resurser eller andra möjligheter att utveckla planer för en ekologiskt hållbar verksamhet.

Arjeplog	Norsjö	Villhelmina
Arvidsjaur	Orsa	Vindeln
Berg	Pajala	Ånge
Bjurholm	Ragunda	Åsele
Bräcke	Sorsele	Älvdalen
Dorotea	Storuman	Överkalix
Härjedalen	Strömsund	
Krokorn	Torsby	<i>Berörda kommuner</i>
Malung	Vansbro	
Malå		

Ett samlat långsiktigt FoU-program för emissioner fordon och arbetsmaskiner

Utsläpp av avgaser (emissioner) från fordon och arbetsmaskiner är ett av transportsektorns största miljöproblem. Om uppsatta miljömål ska kunna uppnås krävs därför kraftfulla insatser för att utveckla renare motorer och bränslen liksom för att klarlägga potentiella hälso och miljörisiker

FoU-resurserna inom området är för nuvarande splittrade på många myndigheter och enskilda företag. Emissionsforskningsutredningen har därför haft Näringsdepartementets uppdrag att lägga fram förslag till ett långsiktigt program för att kraftsamla och stärka insatserna inom området.

Utredningen föreslår nu ett tioårigt program för emissionsforskning i samverkan mellan staten och industrin. Den statliga insatsen beräknas till cirka 50 miljoner kronor per år. Industrin förväntas delta i programmet med en volym på minst 10 miljoner kronor per år. I utredningen har ingått representanter för både berörda statliga myndigheter och fordonsindustrin.

Har Du ett eget exemplar
av KRETSLOPP?
Beställ på
Fax: 08-441 7089
e-post: info@novator.se